

Eda kommun

Alkohol- och drogpolitiskt program för Eda kommun

Antaget av kommunfullmäktige 2001-06-27, § 64
Reviderat 2012-11-28, § 202

Bakgrund

I Eda kommun verkar samverkansgruppen Edas Ansvar, vilken är tvärssektoriell och arbetar specifikt med alkohol- och drogförebyggande arbete. Folkhälsorådet har uppdragit till Edas ansvar att uppdatera kommunens alkohol- och drogpolitiska program.

Folkhälsorådet i Eda kommun antog 2003 en hälsoplan. Utifrån de nationella folkhälsomålen prioriterar förvaltningar och nämnder i Eda fem målområden. Mål 11 "Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande" är ett av dessa mål.

Värmlands kommuner och Landsting samverkar kring utvecklingsarbetet "Nya perspektiv", som fokuserar på fyra utmaningar där två områden är:

- den sårbara familjen
- riskbruk och riskbeteende

Vi utgår i vårt förebyggande arbete från de nationella målen, Eda kommuns hälsoplan samt "Nya perspektiv".

Definition av droger

Med "drog" avses i detta program tobak, alkohol, alla former av narkotika, lösningsmedel, dopningspreparat samt icke medicinsk användning av läkemedel.

Lagstiftning

Målet för svensk alkoholpolitik är att begränsa alkoholens skadeverkningar genom att minska den totala alkoholkonsumtionen.

De viktigaste medlen är att begränsa tillgängligheten genom alkoholmonopolen och prispolitiken. Dessa åtgärder kompletteras av bl a begränsning av privata införseln, genom restriktiva regler för serveringstillstånd till restauranger, genom åldersgränser vid försäljning och servering samt genom allmän hälsouppllysning och information om alkoholens skadeverkningar och förebyggande verksamhet inom socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola mm.

Kommun och landsting har genom lagstiftning ett ansvar för att förebygga samt åtgärda alkohol- och drogproblem.

Omvärldsorientering

En ökad internationalisering med ökat privat resande, internationella influenser och EU-medlemskap påverkar den svenska alkoholpolitiken. Svensk alkoholpolitik har sedan länge erkänt betydelsen av en aktiv prispolitik för att minska alkoholskadorna.

I och med EU-medlemskapet avskaffades import-, export-, tillverknings- och partihandelsmonopolen. Det enda monopol som är kvar är Systembolagets detaljhandelsmonopol. Ett Europa utan gränser innebär större risk för illegalt inflöde. Under senaste åren har skett en dramatisk ökning av illegal spritinförsel till Sverige.

Det är regeringens bedömning att den nuvarande prispolitiken till skydd för folkhälsan inom alkohol- och tobaksområdet är förenligt med EU:s regelverk och att den fortsättningsvis ligger fast.

Nuläget

I Sverige har alkoholkonsumtionen ökat kraftigt sedan Sverige gick med i EU. En av anledningarna till det är sannolikt de generösa införselreglerna. Trenden är generellt att vuxna män dricker mer än dubbelt så mycket som vuxna kvinnor, men kvinnorna har ökat sin konsumtion och börjar knappa in på männen. (*Ung i Värmland 2008, Liv & hälsa*)

I och med Sveriges EU-inträde har medel som prissättning, marknadsföring och tillgänglighet i syfte att hålla ned den totala alkoholkonsumtionen och med detta de alkoholrelaterade skadorna, satts under stark press. Dessutom har en tendens till alkoholliberalisering eller s k ”kontinentalt drickande” visat sig. Attityden som råder kring alkoholen är jämfört med förr nu betydligt mer tillåtande och alkoholservering i samband med arrangemang är idag mycket vanligt.

Trots detta faktum samt en stor tillgänglighet går trenden hos Sveriges 16-åringar motsatt riktning. Fler 16-åringar väljer att vara nyktra jämfört med början av 2000-talet. I Eda uppger 38,5 % av 16-åringarna (2008) att de någon gång har druckit alkohol, vin eller sprit. 2002 uppgav 53,3 % att de druckit. Denna sänkning ser vi både lokalt och nationellt.

När det gäller riskkonsumenter av alkohol i Eda bland den vuxna befolkningen ser vi en liten höjning sedan 2004 och 7 % (2008) av befolkningen kan räknas in i denna kategori. Här ligger vi något högre än genomsnittet.

Tobaksbruket ligger högt i Eda och både bland vuxna och bland ungdomar ligger vi högre än genomsnittet. I gruppen blivande mödrar ser vi en riskgrupp, då 11 % av dessa uppger att de röker dagligen. Då vi vet att synnergieffekterna mellan tobak/alkohol/narkotika är tydliga, är det mycket viktigt att vi prioriterar arbetet med tobaksfrågan.

Både socialförvaltning och polis upplever att narkotikakonsumtionen ökat bland unga vuxna. Tillgången på narkotiska preparat har ökat vilket har gjort det lätt att få tag på droger. I gruppen 16-åringar uppger 5,8 % att de någon gång använd narkotika. De vanligaste preparaten är hasch, amfetamin samt benzodiazepiner (lugnande medel) och ett blandmissbruk är idag det allra vanligaste.

Övergripande mål

Eda kommuns mål är att alla kommunala verksamheter ska genomsyras av ett förebyggande förhållningssätt. Vi vill göra Eda till en bra plats att leva och verka på. När det gäller frågor om alkohol, narkotika och tobak är vår vision klar och tydlig:

- **Den totala alkoholkonsumtionen i samhället skall minska**
Alkoholen är ett av våra största folkhälsoproblem. Alkoholforskning visar ett klart och tydligt samband mellan totalkonsumtion och alkoholskador och alkoholrelaterade sjukdomar.
- **Eda kommun skall vara en narkotikafri kommun**
All hantering av narkotika/dopning, både användning/bruk och innehav, är i motsats till hantering av alkohol och tobak, förbjuden. Målet är självklart att lagstiftningen skall följas och att överträdelser skall beivras.
- **Alla ungdomar skall vara alkoholfria fram till 18 års ålder**
Aktuell forskning visar att det finns starka samband mellan alkoholproblem i vuxen ålder och förhållanden under barn- och ungdomsåren. I de flesta fall grundläggs människors konsumtionsvanor i tonåren. Att skjuta upp alkoholdebutåldern är därför mycket viktigt.
- **Alla ungdomar skall vara tobaksfria fram till 18 års ålder**
Enligt Världshälsoorganisationen, WHO, är konsumtion av tobak den absolut största orsaken till cancer, hjärt- och kärlsjukdomar i västvärlden. Det finns också ett samband mellan rökning och alkohol- och drogmissbruk. Att förhindra att barn och unga börjar använda tobak är därför en prioriterad fråga, eftersom hälsoriskerna är större i en ej färdigväxt kropp.

- **Missbrukare skall erbjudas adekvat hjälp**
Människor med missbruksproblem kan söka hjälp på olika sätt, t ex genom frivilligorganisationer (t ex. Länkarna, AA, kyrkan) ”Eda stöd och behandling” erbjuder individuell behandling eller gruppbehandling i förhållande till missbrukare och deras anhöriga. Inom verksamheten erbjuds även återfallsprevention och uppföljning.

Människor med missbruksproblem och deras anhöriga kan också söka stöd och hjälp hos socialtjänsten. Där görs en individuell bedömning av behovet av stödinsatser vilket kan vara samtal, abstinensbehandling, vård på behandlingshem etc. Vårdinsatsen för missbrukare innebär i första hand frivilliga insatser. I särskilda fall kan tvångsvård komma i fråga.

Delmål

Förebyggande arbete i syfte att motverka nyrekrytering av högkonsumenter och missbrukare förordas. Ett viktigt inslag bör vara att bygga upp och förstärka ungdomars attityder och förhållningssätt till alkohol, tobak och narkotika. Våra delmål är:

- att höja ungdomars debutålder för alkohol och tobak
- att minska berusningsdrickande
- att skapa nykterhet vid graviditet och i trafik
- att aktivt arbeta för att kommunens invånare inte använder droger

Vägar att nå målen

Ansvar för genomförande av alkohol- och drogpolitiken ligger på flera aktörer som verkar på olika nivåer i samhället. Dessa kan delas in i tre olika grupper:

- förebyggande insatser
- regelbunden tillsyn som syftar till att tillstånden efterlevs
- vård och behandling

Strategin för att nå målet är att jobba med insatser för att minska den totala alkoholkonsumtionen och för att motverka skadlig dryckesbeteende. Barn till föräldrar med missbruksproblem, unga vuxna och insatser inom arbetslivet är prioriterade områden. Ett långsiktigt, strukturellt och samordnat arbete på lokal nivå är förutsättningar för att nå målen.

För arbetet mot de uppställda målen och delmålen gäller följande:

- Det lokala folkhälsorådet i Eda skall tillsammans med Edas ansvar fungera som navet i kommunens arbete mot alkohol och droger.
- Bildningsutskottet, vårdutskottet, allmänna utskottet samt samhällsutskottet initierar och ansvarar inom sina respektive verksamhetsområden för åtgärder och aktiviteter som syftar till att de uppställda målen uppnås.
- Utskotten skall årligen redovisa sina alkohol- och drogförebyggande aktiviteter till lokala folkhälsorådet kopplat till Hälsoplanen.

Eda kommun